

Oude Testament. O, dat is paragraaf nummer één der Pneumatische Iatriek: de hoogste Medicijn-meester, die het alles uit den Christus, onzen Pastor, neemt, laat voor het ongelooft zich van den Eschatologischen Kwakzalver niet zó onderscheiden, dat het onderscheid bewijsbaar is. De vinger Gods is er — maar alleen het geloof kan zijn afdrucken „nemen“ en „rubriceren“. De vinger Gods, nog eens, hij is er en schrijft en schrijft — een boek der geschiedenis, en een boek des Evangelies, en een boek der nieuwe Gehoorzaamheid en een boek der natuur zelfs, want Hij luidt het einde aller dingen in. Maar Hij schrijft ook in de consciëntie. Juist in de consciëntie. En die consciëntie heeft een dubbele taak: zij is een BOEK (als alle andere geschapen of herschapen grootheid) doch is tevens lezeres van alle boeken.

Nu moet die lezeres terug naar 't Boek, dat vóór dien reeds geschreven was in de boeken der Goddelijke Schriftuur. Zóó moet ze den vinger Gods verifiëren, inzooverre Hij schreef en wees en aanwees, buiten en ook binnen haar. Zóó diep daalt de Geest nu tot ons neder, dat Hij zelfs zijn eigen aanwezigheid in en buiten de Schriften laat bewijzen met de Schriften en niet met zijn apparitie „in zichzelf“.

Het is het feest van den Geest vandaag. Maar dat is alleen door het Woord Gods te bewijzen. Is hier de vinger Gods? Ja, roept er meer dan één. Hier is de vinger Gods, naar uitwijzen van den Geest. Ja, evenwel, zegt de Geest in 't Woord: hier is de vinger Gods — maar dan alleen naar uitwijzen van het heilige evangelie — hetwelk God zelf eerst in het Paradijs geopenbaard, en daarna door de heilige Patriarchen en Profeten heeft laten verkondigen, en door de offeranden en andere plechtigheden der wet laten vóórbeelden, en ten laatste door zijnen eeniggeboren Zoon vervuld.

K. S.

¹⁾ Vgl. J. C. Wolff, *Curac Phil. et Crit.*, ed. sec., Hamburg, 1733, I, 657 (Suiceri, *Thes.* I, 820, Obs. S. inl., 273, Petavius, I op., 231).

²⁾ R. v. Berchorii, *Repertorium* t. III, s. v. *Digitus*, 66, b; 67, a, b.

³⁾ B. v. Brigellius, *Xenia et Sermones Problematicae cum Paradoxis et Baculo*, Moguntiae, 1647, I, 15, sqq.

⁴⁾ Vgl. D. Thomae Aquinatis *Enarrationes* (Catena Aurea), Antverpiae, 1578, 999.

⁵⁾ *ibidem*.

⁶⁾ *ibidem*.

⁷⁾ *Tractatus de Sp. S.*, Irenopoli 1656, in *Bibl. Fr. Pol.*, III, a. w. 467, a.

⁸⁾ Joa. Crellij, *Verhandelinge v. d. H. Geest*, 1664, bl. 81.

⁹⁾ *The Works of John Owen*, London & Edinburgh, III, 1852, p. 97: *Eene verhandeling aangaande den H. Geest*, vert. d. Simon Commencq, Leiden 1893, bl. 90.

¹⁰⁾ T. 4 lib. de *essentia Divinit.*, aangehaald in: S. Aurelii Augustini *Milleloquium Veritas*, Parisiis, 1645, 3, 4, a.

¹¹⁾ Zóó b. v. bij de reformatoren en hun aangeving: *lex naturae, foedus naturae*, etc. Ook de mystiek: *Andreas, Danthauer*, etc., vgl. Dittich, *Gesch. Ethik*, IV, 368, 388.

¹²⁾ Men wage zich hier niet aan wellustige parallelen.

UIT DE SCHRIFT

DE KATASTROFALE IDIOTEN- OF LEEKEN-PROFETIE.

En het zal zijn in de laatste dagen, zegt God, en Ik zal uitstorten van mijnen Geest op alle vleesch, en uwe zonen en uwe dochters zullen profeteeren, en uwe jongelingen zullen gezichten zien en uwe ouden zullen droomen droomen en ook op mijne dienstknechten en op mijne dienstmaagden zal Ik in die dagen van mijnen Geest uitstorten en zij zullen profeteeren.

Hand 2: 17, 18.

Petrus' Pinksterpreek luidt niet minder dan den laatste dag in.

En zij doet dit terecht.

Altijd heeft God bij het begin eener nieuwe periode gewezen naar haar vervolg en einde.

Als 't pad der vernedering voor Jezus Christus wordt opengesteld, dan klinkt het: deze zal groot zijn..... en God de Heere zal hem den troon zijns vaders Davids geven..... en zijns koninkrijks zal geen einde zijn (Luc. 1: 32, 33).

Als de opstanding nog maar nauwelijks geschied is, spreekt de Opgestane: ik ben nog niet opgevaren, maar ik ben toch al bezig. (Joh. 20: 17).

Als de hemelvaart geschied is, spreekt de engelstem: deze Jezus, die van u opgenomen is, zal alzoo komen, gelijkverwijst hij hem naar den hemel hebt zien heenvaren (Hand. 1: 11).

En als de Pinkstergeest de nieuwe aera heeft ingeleid, en de tonen van de ouverture van die nieuwe

aera nog maar nauwelijks weggestorven zijn, dan neemt Petrus het woord, en zegt: het is de eerste dag der nieuwe bedeeeling! maar dat beteekent: het is de laatste dag. Want dit is nu wat Joël heeft geprofeteerd toen hij den dag der dagen kwam verkondigen. Het is de laatste ure: de einden der eeuwen zijn op ons gekomen.

Welnu, die laatste dag brengt katastrofes over de wereld. Wonderen in den hemel. Teekenen op de aarde. Bloed. Vuur. Rook. Zonsverduistering, niet meer partiëel, doch algeheel. En, — overal te zien, of, beter: nergens voorbij te zien. Maanlicht, dat voor eeuwig wordt gedooft, want de maan wordt bloed.

De reeks is nu al lang genoeg.

Maar één figuur moet óók nog bij de katastrofes worden opgemerkt: de leeken gaan in actie komen. Heeft God den tempelvoorhang stuk gesneden? Dan komt de leekenstoet vrijmoedig in beweging: hij verbreekt het clericale cordon, en de leekencolonne marcheert den tempel binnen en kent geen bordjes meer, waarop „verboden toegang“ staat. Ja, waar hij ook heen trekt, deze ruige stoet, daar wordt de plaats, waar op hij staat, tot heilig land verklaard, en niemand heeft de schoenen meer te trekken van de voeten: hij brengt zijn eigen tempel mee, want hij is zelf Gods versche en levende tempel. Zij profeteert, deze colonne van boeren, burgers en buitenlui: zonen en dochteren profeteeren, de laatste ook, de eersten allemaal. Grijsaards gaan zingend over den weg, en celebrieren: 't emeritaat is afgeschafte, dewijl zij allen jong zijn, groen en frisch. Ook slaven en slavinnen mogen meedoen, en geen Michal staat terzij te kniezen over het al te schamele personeel van Gods invasie-dag.

Dit zal niet minder dan een catastrofe zijn? 't Was een vaste ordinantie, dat de zon haar schijnsel gaf bij dag, en de maan des nachts; dat priesters met emeritaat gingen, en dat boeren gingen rentenieren, deze „Idioten“¹⁾, (d. i. deze ambtelooze burgers). En de jongelingen, die nog leeren wilden, moesten wachten tot ze dertig jaren oud waren; en de rest had nimmer iets te doen met tempelbesognes, afgezien van de tempelbelasting en het tempelbezoek van bloote toeschouwers. En van het slavengehoedje repte niemand: dat stond gedurende vele eeuwen geheel en al buiten de zaken van de tempellurgie. Zóó was de ordinantie, 's lands wijs, 's lands eer: kerk-wijs kerk-er. Idioten hebben niets in de clericale melk te brokkelen.

Maar op den dag van Pinksteren is dit alles radicaal verdwenen. De leeken trekken op: de idioten krijgen hun investituur; ze krijgen een intronisatie, zonder eenig ceremonieel nog wel. 't Is om te schrijven voor een zoon van Levi. Ze verdringen zoomaar de priesters van den aristocratischen éénlingen-stand, en worden nu allemaal tot priesters en allemaal tot koningen, en allemaal tot profeten uitgeroepen. Het is in kerk-verband hetzelfde als een plotselinge invasie van communisten in een feodale gemeenschap van eeuwenoude structuur zou zijn in staats-verband.

Joël had dit voorzien. Hij had het moeten beleven, dat de tempel gedwongen was geweest, zijn werk te staken. Een sprinkhanenleger — bode van Gods eigen oordeelsgeweld — had de velden kaalgevreten, en de grootste pijn was daarbij deze geweest, dat de tempel niet meer offeren kon (1: 9, 13; vgl. 2: 14). Er was geen spijsoffer meer te brengen geweest. Een ledig altaar — dat is óók een catastrofe. Vooral als God zelf het is, die aan de spits van dit verdeldend sprinkhanenleger optrekt. (2: 11). God zelf neemt dus de tempel-ingrediënten weg: Hij gaat Israël nog dieper hōnen, dan Hij Kain eens beschaamde: Kain's offer rookte nog wel, maar 't werd niet aangenomen. Hier is 't nog erger: het offer krijgt niet eens een klins meer: God plundert zelf het altaar; neen, nog erger: Hij snijdt de toegangswegen naar het altaar af. Precies hetzelfde heeft op Goeden Vrijdag Israël beleefd, toen de God van Israël het tempelgordijn aan flarden trok: dat was toen óók een stil-leggen van den tempel-ritus geweest, een niet meer gediend willen wezen van de afwerking van het dagelijksch tempelprogramma. Geen afsnijden slechts der toegangswegen van het altaar, doch een opbreken van die wegen. Of, wat voor een priester van Levi's ordening nóg erger is: een openstellen van die toegangswegen voor Jan en alleman, voor boeren, burgers en buitenlui, voor idioten en voor leekengebroed.

Maar als dan de priesters klagen en kreunen: nu is alles voorbij, de gemeene lieden, het kanalfje, het rapalje, overstróómt de wegen van den clerus, dan roept God: wát kanalfje? Ze zingen hier in God verblijd van 's Heeren wegen. En ze profeteeren, en Ik geef hun daartoe droomen en visioenen; Ik maak ze allemaal tot mijn liturgen en mijn geestelijke practijns: en hetgeen Ik heilig maakte dat zult gij niet gemeen maken — hebt gij het goed gehoord?

Zoo vult de leekenstoet der idioten de wegen, die de avondzon der ondergaande wereld reeds

kwam beschijnen. Hun apparitie is katastrofaal, inzooverre zij de orde van den ouden dag verbreeken komt.

Maar ze is meteen opbouw voor den jongsten dag; want straks zullen de hoeren en tollenaars voorgaan; en zij, aan wie het meest vergeven worden moest, ook cultisch gesproken. En een geheeligd volk, een koninklijk priesterdom wordt binnengeleid in de stad der groote koren, den universeelen tempel-zonder-koor, omdat hij overal vervuld is van de geluiden, en omdat hij deunt van de stemmen, die gedragen zijn van de ongebroken possessie van den Geest van God.

Dus nu aan 't werk, gij, die eertijds leek genaamd werd, maar die nu priester en profeet geheeten zijt vanwege uwen God! Nu aan den slag! Verschuilt u niet meer achter hooge heeren — God kent dit vreemde artikel in zijn pinksterkerk niet meer. En niet meer eigen verantwoordelijkheid afschuiven op synodes, die zelf zich aanstellen als een opperkerkeraad — een óók al onbekende figuur in den nieuwen dag der vrijgemaakte kerk. Maar zelf u vrijmaken van de hiërarchie, die de verzenen tegen de prikkels van Gods pinksterwagen slaat, achteruit trappende. De catastrofe van den pinksterdag is ordelijk, want zij breekt stuk, hetgeen God zelf reeds stuk sloeg, en zij bouwt naar zijn verheven stijl. Wie heden nog een leek wil zijn, die gaat katastrofaal tegen de pinksterkastrofe in; zijn katastrofe is niet bouwend, doch verbrekend; zij slaat, maar nu opnieuw met leeken-voeten, de verzenen tegen de prikkels van den pinksterwagen Gods, die echter de wagen is van 't heil, ons aangebracht; de wagen van het nieuwe Israël met zijn ruiters van lage kom-af, doch geboren uit het zaad der wedergeboorte, hetwelk is: Gods Woord.

K. S.

¹⁾ „Idioten“ is een bijbelsch woord (Grieksch N. T.); het woord beteekent: ongeletterd, privaat, ambtelooz burger: Hand. 4: 13, 2 Cor. 11: 6, 1 Cor. 14: 16, 23.

KERKELUK LEVEN

INDRUKKEN VAN DE SYNODE, VI.

Emeritaatsgelden.

In de wandelgangen der synode komt „art. 13“ (de emeriteering) nog al eens ter sprake. Er zal beaist moeten worden inzooverre als bepaalde meeningen hier tegenover elkander staan. Uit de kerken waren onderscheiden denkbeelden aan de hand gedaan. De commissie van advies blijkt al een standpunt in te nemen. Onzen lezer zal haar meening interesseeren. Wij vertellen er iets van.

Voorop stelde zij, dat het niet juist zou zijn, uit te gaan van de gedachte, alsof een Gen. Synode een regeling maakt en oplegt. De Commissie ziet de taak eener Gen. Synode eenigszins anders. Naar haar meening kan inzake de invoering van Art. 13 K.O. de Synode wel in haar advies een regeling aan de hand doen, maar de Kerken zijn daaraan niet gebonden.

Wel hebben de Kerken naar haar accoord van samenleving, op elkaar toe te zien, dat de verzorging van Emeriti predikanten, weduwen en weezen geschiedt naar Art. 13 K.O.

Daarom acht de commissie ook geen noodzaak aanwezig, de behandeling van deze materie uit te stellen. Temeer niet omdat aan de Geref. Kerken in de adviezen van 1905 en 1923 een regeling is aanbevolen. Die Kerken hebben zich wel vrijgemaakt van de zondige besluiten der laatste Synoden, maar zijn daardoor geen nieuwe Kerken geworden, zonder historie, maar zij blijven gebonden aan de besluiten, adviezen en regelingen, totdat zij door de Kerken in Synodale vergadering zijn terzijde gesteld of veranderd.

Vervolgens wijst de rapporterende commissie er op, dat het noodig is, positie te nemen tegen die gedachtengang, waarbij de predikanten dreigen gezien te worden, als ambtenaren, die op zekeren dag een pensioen gaan genieten.

Beide, zoowel de gedachte van „ambtenaren“, alsook de gedachte van „pensioen“, zijn door de rapporteurs met kracht bestreden. Alle nadruk dient gelegd te worden en op het recht van den Dienaar tot levensonderhoud, en op den plicht der Kerk.

De commissie spreekt dat daarom zoo nadrukkelijk uit, omdat in het rapport Zuid-Holland, te dezzer zake verschenen, en gepubliceerd, geoordeeld wordt, dat het woord noodduft in Art. 13 inhoudt, dat niet onder alle omstandigheden en in alle gevallen recht op uitkeering van emeritaatsgeld bestaat.

„Noodduft“ toch beteekent volgens het Zuid-Hollandsche stuk „behoefte“, en deze is er niet altijd en is ook in alle gevallen niet even groot, en

daarom be-latie van e-gedachteng-middelen r-zien, is er-deze zienst-

Dezen g-Het woord-uit het beh-levensond-H. Bouwm-het rappor-Reeds d-

de commiss-riti nietten-behouden-eerlijk toe-ken verzo-burg: „zoo-gen, dat l-worde, dan-bequaamlij-

Afgezien-wordt te „goederen“, te bezorge-en bequam-

Het woo-meening d-Art. 11 K-voor diens-

Emeritaas-eenvoudig-alles, wat-van toepas-

De H. S-het Evange-heel den d-behoort hi-heel den d-

Het Zuid-voerd, volg-moeten kos-eigen midd-

op tractem-geling het-de vraag o-maar of he-Hiermee v-dienaar ver-vermogen-

emeritus-doe. Hieru-eenigen die-rende Kerk-bedient, zu-te worden,-de bereken-losgemak-

niet meega-waarin te l-bepaald wo-noodduft c-dit rapport-ling is. Imm-houd te ge-

Het verb-missie zich-tractement-het gemidd-door de em-Uitgaand-

het verleden-missie toec-komt tot d-

Rege-K.O. as-Utrech-d o o r-G r o n-

De Gener-te bevelen,-des Woords-voor het t-maar ook-dien aanzie-in het volgre-en in ver-

tractement-toevoegen:-en weezeng-werp, dat d-laastelijk e-aan de Kerk-

voorts ve-die tot gun-zijn, niet zul-gen, waarto-mogende K-palen;

2e. dat s- worden bezi-